ၶေႃႈပိုၼ်ၽၢဝ်ႇ

သုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်း

ၵၼ် လၢတ်ႈလိုင်ႈလုမ်ႈၾႃႉ။ ပိုၼ်ၽၢဝ်ႇတႃႇၵူၼ်းႁဝ်းတင်းသဵင်ႈ

UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

ၶေႃႈပိုၼ်ၽေႃဝ်,

သုၶ်,လံႈႁုၶ်း

ၵၶ် လၢတ်ႈလိုင်ႈလုမ်ႈၽႄ. ပိုၶ်ၽေႃဝ်,တႃႇ,ႁုၶ်းႁဝ်းတင်းသိုင်ႈ

1. ႁုၶ်းႁုးၵေႃ.ၶႄႉ လီမ်မိုဝ်ႈႁိုတ်,မႃးၶၶ်. တိုၶ်းမီးလွင်ႈထၢင်,ႁၢင်းလွတ်ႈလ်ဝ်း လပ်းႁိုၵ်းမႃး ငလႈ တိုၶ်းမီးလွင်ႈၽိုင်,ပိုင်းမိုၶ်ၵၶ်၊ တိုၶ်းမီးရုင်,သိၵ်ႈၶႃႇ,ႁုၶ်းပိုင်းၵၶ်ယူ,ယဝ်.။ ႁုၶ်း ၵၶ်ဝႃႈၶၶ်. မီးတၢင်းႁူ.မီးပႆႇပုၶ်.ငလႈ လီဝံ.လ်ႈ မိုၶ်ၶင်,ပီႈၵွၵ်,ၶွင်.ပိၶ်ၵၶ်ၶၶ်. သေ သိုၵ်ႈသမ်,ၵပ်းသိုပ်,ၵၶ်ယူ,ယဝ်.။

2. ႁုၶ်းႁုးၵေႃ.ၶႄႉ ၵမ်,လိုၵ်ႈလိုဝ်.ၶိုဝ်း၊ ၶိုဝ်.ၶင်၊ လႆးယိင်း၊ ၽေႃ,သႃႇ,ၶၢမ်းလၢတ်ႈ၊ ၵမ်, လိုၵ်ႈၽေႃ,သႃႇ,ၶပ်.ထိုဝ်၊ ၵမ်,လိုၵ်ႈႁုၶ်းၽေႃၶ်ႁုၶ်းမီး၊ ၵမ်,လိုၵ်ႈထၢၶ်ႈႁုၶ်းလၶ်.ႁုၶ်း သေ တိုၶ်းထုၵ်,လံႈ လၢမ်,ပုလ်ႈသုၶ်,လံႈႁုၶ်း ၵၶ်ပိုၶ်ၽေႃဝ်,ဝံ.ၶႄႉယူ,ယဝ်.။ လိုဝ် ၶၶ်. ႁုၶ်းၶိုင်ႈၵေႃ.ၶႄႉ ဝၢၶ်ႈမိုင်း ၵမ်,ၶၶ် ၶႃႈတီႈၵၶ်မၶ်းယူ,သဝ်းၶၶ်. ပိၶ်ဝၢၶ်ႈမိုင်းၶႃႈတီႈႁွၶ်းၶေႃၵေႃႈယဝ်.၊ ပိၶ်ဝၢၶ်ႈမိုင်းၶႃႈတီႈ ၵၶ်ပိုၶ်ႈလံႈပ်ႈ.ပႃးဝံ. ယူ,ၵေႃႈယဝ်.၊ ပိၶ်ဝၢၶ်ႈမိုင်းၶႃႈတီႈပံ,မီးလွင်ႈၵုပ်.ပိုင်,တုဝ်ၵဝ်,ၵေႃႈယဝ်.၊ ပိၶ်ဝၢၶ်ႈ မိုင်းၶႃႈတီႈ ၵၶ်ပိုၶ်ႈတိုၵ်. ၶၢတ်ႈၶွပ်,ဝံ.လွင်ႈလွတ်ႈလ်ဝ်းႁွၶ်းၶေႃၶၶ်.ယူ,ၵေႃႈယဝ်. ၵီဝ်,လုလ်ႈ သုၶ်,လံႈႁုၶ်းၶႄႉငတ. တေၵမ်,လံႈလိၵ်,ငၽသေ တေလံႈလၢမ်,ပုလ်ႈ ၽိုင်,ပိုင်းၵၶ်ယူ,ယဝ်.။

3. ႁုၶ်းႁုးၵေႃ.ၶႄႉ မီးသုၶ်,လံႈသိုပ်,ၵသၢၵ်ႈယူ,သဝ်းၶူႃ,ၶ်ႈမိုင်းႁုၶ်း၊ မီးသုၶ်,လံႈ လွတ်ႈလ်ဝ်းငလႈ ပုၶ်ႈတႃႇ,ႁူမ်,လုမ်ႈၵသၢၵ်ႈ၊ ႁိုၶ်းယေးၶုဝ်းၶွင်လိုဝ်းၶၶ်. မီးလွင်ႈ ထုၵ်,လံႈၵ်တ်,ငၶငႁ.ၵင်ႈယူ,။

4. ၽ်ႈသေၵမ်,ဝႃႈ တၵ်းတေၵမ်,လံႈထုၵ်,ၵ်တ်းၶီႈၶႃႈ၊ လွင်ႈၵဝ်ၵၶ်ၵ်တ်းၶႃႈငလႈ လွင်ႈသိုဝ်. ၶႆႁုၶ်းၵဝ်ၵ်တ်းၶႃႈၶၶ်. တိုၶ်းၵမ်,ၵ်တ်းလံႈ။

5. ၽ်ႈသေၵမ်,ဝႃႈ တၵ်းတေၵမ်,လံႈမီးလွင်ႈတိၵ်းတိင်ပေ.ၵိၶ်ၵၶ်၊ တေၵမ်,လံႈမီးလွင်ႈလူ လႆၵၶ် ထိုင်တီႈပေးတုမ်.တိုဝ်.ရုင်,သိၵ်.ၶႃႇ,ႁုၶ်း။

6. ႁုၶ်းႁုးၵေႃ.ၶႄႉ တီႈလ်ႈသေၵမ်,ဝႃႈ ပႃႈၶႃႈပၵ်းပိုင်ၶၶ်. တေလံႈၶၢမ်,တၢင်းမၵ်းမၶ်ႈဝႃႈ မိုၶ်ႁုၶ်းၵေႃ.ၶိုင်ႈယူ,။

7. ႁုၶ်းႁုးၵေႃ.ၶႄႉ ပႃႈၶႃႈပၵ်းပိုင်ၸြႃးၶၶ်. တၵ်းတေၵမ်လံႈမီး လွင်ႈလိၵ်,ငၽၵၶ်သေ

ထုၵ်ႇလႆႈယူႇတွႆႈပၵ်းပိူင်ႁႂ်ႈၵႅတ်ႇၶႄပၼ် ၽဵင်ႇပဵင်းယူႇ။ လိူဝ်ၼၼ်ႉ ၸူၼ်းၸူးၵေႃႉၼႆႉ ထုၵ်ႇလႆႈမီးလွင်ႈၵႅတ်ႇၶႄႁႄႉၵင်ႈ ဢၼ်တေတုမ်ႉတိူဝ်ႉၽိတ်းပူၼ်ႉၶေႈပိၼ်ၽၢဝ်ႇ, သုၼ်ႇလႆႈသုၼ်ႇပိၼ်ၸူၼ်းၼႆႉ ဢမ်ႇၼၼ်ႉ ထုၵ်ႇလႆႈမီးလွင်ႈၵႅတ်ႇၶႄ ႁႄႉၵင်ႈပၼ် ဢၼ်တေသုၼ်း သေႇ, ႁူႈတုမ်ႉတိူဝ်ႉၽိတ်းပူၼ်ႉလိူဝ်းၼႆႉယူႇ။

8. ၵၼ်းၸူးၵေႃႉၼႆႉ မီးသုၼ်ႇလႆႈသုၼ်ႇပိၼ်ယူႇတီႈလုမ်းႁႂ်ႈလိူဝ်ႉလၢတ်ႈသေ တင်းတတ်း ၵႅတ်းသၢင်ႈပၼ် ထိုင်တီႈ၊ ၵဵဝ်ႇလူလႅႈဢၼ်ၽိတ်းပူၼ်ႉ သုၼ်ႇလႆႈသုၼ်ႇပိၼ်မၼ်း ဢၼ်ပၵ်းပိူင်လၵ်းမႆႇ ဢၢပ်ႈပၼ်မၼ်းဝႆႉၼၼ်ႉယူႇယဝ်ႉ။

9. ၽွင်ႈသေဢမ်ႇဝႃႈ တေဢမ်ႇလႆႈထုၵ်ႇမီးလွင်ႈဢမ်ႇႁႂ်ႈသေ တီႉလၢပ်း၊ သွင်ႇၶွၵ်ႈ၊ လိုပ်ႈဢွၵ်ႇ မိူင်း လိူဝ်းၼႆႉလႃးလႃး။

10. ၸူၼ်းၸူးၵေႃႉၼႆႉ ၶိူဝ်းလွင်ႈပိူၼ်ႈၵူႉၶၼ်းမၼ်းၼၼ်ႉၶလႈသင်၊ ၶိူဝ်းသုၼ်ႇလႆႈသုၼ်ႇပိၼ် မၼ်းၼၼ်ႉၶလႈသင်၊ ၶိူဝ်းလွင်ႈပုၼ်ႈၽွၼ်းဝူတ်ႈႁႂ်ႈမၼ်းၼၼ်ႉၶလႈသင်၊ ထုၵ်ႇလႆႈမီး လွင်ႈယူႇတီႈလုမ်းတတ်းသိၼ် ဢၼ်လွတ်ႈလႅဝ်း၊ ဢၼ်ဢမ်ႇႁိုင်ႈဢမ်ႇႁိုင်း၊ ဢၼ်လိုဝ်ႈလႅႈ၊ ဢၼ်ၸူၼ်းတင်းၶမ်လႆႈၵျူႉလႆႈငိၼ်းလွမ်းၼၼ်ႉ ထတ်းသၢင်တင်းတတ်းပၼ် ၽဵင်ႇၽဵင်ႇပဵင်း ပဵင်း၊ တဵမ်တဵမ်ထူၼ်ႈထူၼ်ႈယူႇယဝ်ႉ။

11. (၁) ၸူၼ်းၸူးၵေႃႉၼႆႉ ပေႃးဝႃႈမီးလွင်ႈၵူႉၶၼ်းၶိူဝ်းမၼ်း ဝႃႈၽိတ်းပိူင်ႈပၵ်းပိူင်ၼႆႉၵေႃႈ၊ ၵႃႈ လုဝ်းလုမ်းတတ်းသိၼ်ပႆႇၶလၵ်းထၢၼ်ဝႃႈ မီးတၢင်းၽိတ်းတေႉၼႆႉၼၼ်ႉ မၼ်းထုၵ်ႇလႆႈ ဝႃႈ ပႆႇမီးတၢင်းၽိတ်းၼႆယူႇ။ မၼ်းထုၵ်ႇလႆႈမီး လွင်ႈၶေႈတၢင်ႈၶႄ တႃႇႁႄႉၵင်ႈၽႂ်ႈ မၼ်းယူႇ။

(၂) ၸူၼ်းၵေႃႉၶိုင်ႈၼႆႉ ၵဵဝ်ႇလူလႅႈလွင်ႈမၼ်းၵႅတ်းမၼ်းသၢင်ႈၵူႈ "သေသမ်ႇသေပိူင်" ပေႃးဢမ်ႇၶလႆႈလၵ်းထၢၼ်မၼ်းၼႆၼ်ႇ၊ ဝႃႈမၼ်းၽိတ်းပၵ်းပိူင်ၶွင်ႈမိူင်း ဢမ်ႇၼၼ် ၸူးမိူင်း မိူင်းလိူင် တေဢမ်ႇလႆႈယိၼ်ယၼ်ဝႃႈ မၼ်းၽိတ်းပိူင်ႈ။ လိူင်ႉၼၼ်ၼင်ႇၵဝ်ႇ သင်ဝႃႈ မၼ်းၽိတ်းပိူင်ႈတေႉၵေႃႈ တေဢမ်ႇလႆႈတမ်းတၢင်းၽိတ်းမွႆႈၶိူဝ်းမၼ်း လူၼ်ႉလိုဝ်ႉသေ ပၵ်း ပိူင်ဢၼ်မီးဝႆႉ လိမ်မိုဝ်ႈမၼ်းၵႅတ်းၽိတ်း။

12. ၽွင်ႈသေဢမ်ႇဝႃႈ တၵ်းတေဢမ်ႇလႆႈႁၼ်ႈမီးလွင်ႈသုၵ်ႉၵဝ်းတုမ်ႉတိုဝ်ႉ ၶိူဝ်းလွင်ႈသုၼ်ႇတူဝ် မၼ်း၊ ၶႃႈႁိူၼ်းမၼ်း၊ ႁိူၼ်းယေးမၼ်းၶလႈ လွင်ႈၶဝ်ႈလွင်ႈဢွၵ်ႇ၊ ၵပ်းသိူပ်ႇမၼ်း ဢိၵ်ႇ တေဢမ်ႇလႆႈတိုဝ်ႉၼိုၵ်ႈ လွင်ႈႁိုင်ႇမုၼ်သိၵ်ႈၶႃႇမၼ်း၊ ၸူၼ်းၸူးၵေႃႉၼႆႉ ထုၵ်ႇလႆႈယူႇတီႈပၵ်း ပိူင်သေ ၵႅတ်ႇၶႄပၼ်ၽေးၶႅၼ် ဢၼ်တေသုၵ်ႉၵဝ်းတုမ်ႉတိုဝ်ႉၶဝ်မႃးၼၼ်ႉယူႇ။

13. (ၵ) ၵူၼ်းၵူႊၵေႃႉၼႆႉ မီးသုၼ်ႇလႆႈထၢင်ႇႁၢင်းၵႂႃႇမႃး တူင်ႉၼိုင်ယူႇသဝ်း ၼႂ်းၶွပ်ႇပိူင်း ဝၢၼ်ႈမိူင်းမၼ်းၼၼ်ႉယူႇ။
(ၶ) ၵူၼ်းၵူႊၵေႃႉၼႆႉ မီးသုၼ်ႇလႆႈဢွၵ်ႇၵႂႃႇၼွၵ်ႈမိူင်း ၵူႊမိူင်း ပႃးလိၼ်မိူင်းမၼ်း ဢိၵ်ႇတင်း ၶိုၼ်းမႃးလႆႈလူးၶိုၼ်းမိူင်းမၼ်းယူႇ။

14. (ၵ) ၵူၼ်းၵူႊၵေႃႉၼႆႉ ပုၼ်ႈတႃႇလွတ်ႈႁၢင်းလွင်ႈတိၵ်းတိင်ၼၼ်ႉ ထုၵ်ႇလႆႈၵႂႃႇႁႃၵႂႃႇယူႇ သေႃႉႁူမ်ႈတၢင်ႇမိူင်းလႆႈယူႇ။
(ၶ) ပေႃးဝႃႈၽိတ်းပိူင်ႈတၢင်ႇပိူင် ဢၼ်ဢမ်ႇၵိူဝ်ႇၵၢၼ်မိူင်းၼႆ ၽိတ်းပိူင်ႈၶေႃႈယိူင်း ဢၢၼ်း လၢတ်ႈလိူင်ႈလုမ်ႈၾႃႉ ၼၼ်ႉၼႆႉလိူင် ဢမ်ႇၵိူဝ်ႇၵပ်းလွမ်းသုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်းၼႆႉ။

15. (ၵ) ၵူၼ်းၵူႊၵေႃႉၼႆႉ မီးသုၼ်ႇလႆႈပဵၼ်ၵူၼ်းႁိူဝ်းမိူင်းယူႇ။
(ၶ) တႃႇတေႁူပ်ႈသိမ်းယႃႉပၢတ်ႈ လွင်ႈမၼ်းပဵၼ်ၵူၼ်းႁိူဝ်းမိူင်းၼႆႉ လွင်ႈၶၢႆႉပဵၼ်လႆႈၵူၼ်း ႁိူဝ်းမိူင်းတၢင်ႇမိူင်းမၼ်းၼၼ်ႉ တိုၼ်းဢမ်ႇလႆႈပၼ်ယႃႉသိမ်း။

16. (ၵ) ၵူၼ်းၸၢႆးၼႆႉၵူၼ်းယိင်းၼႆႉ ပေႃးဝႃႈ ဢႃႇယုယူဝ်ႉထူၼ်ႈယဝ်ႉလိူဝ် ဢမ်ႇလႆႈလိူၵ်ႈ ဢမ်ႇလႆႈမၵ်းၶၢၼ်းလိူဝ်ႉၶိုဝ်း၊ လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ၊ ၽႄႇသႃႇ သေ ထုၵ်ႇလႆႈႁူပ်ႉႁူႊသွ ၼ်ႉမိင်ႈၵေႃႇ သၢင်ႈ ၶႅၵ်ႈႁိူၼ်းလႆႈယူႇ။ တႃႇႁူပ်ႉႁူႊသွၼ်ႉမိင်ႈၼႆႉ ၼွႆႉၶၢဝ်းႁူပ်ႉႁူႊ ပဵၼ်ႁိူၼ်းယဝ်ႉၼႆႉ သင်၊ ၼွႆႉၶၢဝ်းၶႅၵ်ႈႁိူၼ်းၶိုၼ်းၽၢတ်ႇယၢၼ်ၵၼ်ၼႆႉ ထုၵ်ႇလႆႈၽိင်ႇပိင်းၵၼ်ယူႇ။
(ၶ) တႃႇတေႁူပ်ႉႁူႊသွၼ်ႉမိင်ႈၵၼ်ၼၼ်ႉ တေလႆႈပဵၼ်လွမ်းလူၺ်ႈၵၢင်ၸႂ် လိဝ်ႈမႃဝ်ႇ ၼႆႉ လိဝ်ႈသၢဝ်ၼၼ်ႉ တင်းသွင်ၽၢႆႇတိမ်ႇထူၼ်ႈလိင်ႇတေႁူပ်ႉႁူႊသွၼ်ႉမိင်ႈလႆႈယဝ်ႉ။
(ၷ) ၶႅၵ်ႈႁိူၼ်းၼႆႉ ပိူတ်ႇပွတ်းၵႂၼ်ႇတွၼ်ႈၶိုင်ႈ မုၵ်ႉၵေႃႁူမ်ႈယဝ်ႉၼႆႉ မုၵ်ႉၵေႃႁူမ်ႈ ၼႆႉဝၢၼ်ႈမိူင်းၼႆႉ ထုၵ်ႇလႆႈၵဵတ်ႇၼၶၼႁႉၵင်ႈပၼ် ၶႅၵ်ႈႁိူၼ်းၼၼ်ႉယူႇ။

17. (ၵ) ၵူၼ်းၵူႊၵေႃႉၼႆႉ မီးသုၼ်ႇလႆႈပိူင်ႇၶူဝ်းၶွင်ႁၢင်းႁူလႅၺ်း ဢမ်ႇၼၼ် ထုၵ်ႇလႆႈပိူင်ႇႁူမ်ႈလူလႅၺ်ႈ ၵၼ်တင်းတၢင်ႇၵေႃႉလႆႈယူႇ။
(ၶ) ၽႂ်သေဢမ်ႇဝႃႈ တေဢမ်ႇလႆႈႁူပ်ႈသိမ်းၶူဝ်းၶွင်ၵၼ်လႆႈ။

18. ၵူၼ်းၵူႊၵေႃႉၼႆႉ မီးသုၼ်ႇလႆႈထၢင်ႇႁၢင်းၵူၼ်ႉ၊ ထၢင်ႇႁၢင်းတုင်းႁူပ်ႉ၊ ထၢင်ႇႁၢင်းပိူင်ႈၵိူဝ်း လႆႈယူႇ။ လိူဝ်းၼၼ်ႉ ထၢင်ႇႁၢင်းၶႃႉလၢႆး လွင်ႈပိူင်ႈၵိူဝ်းမၼ်း၊ လွင်ႈယုမ်ႇယမ်မၼ်းယူႇ။ လိူဝ်ၼၼ်ႉ လဝ်ႈၵဝ်ႇၵေႃႉလိဝ်လႆႇ၊ ႁူမ်ႈတင်းတၢင်ႇၵေႃႉလႆႇသေ ထၢင်ႇႁၢင်းသွၼ်ဢၢၼ်ႇ၊ ႁၢင်ႉၵမ်၊ ထၢင်ႇႁၢင်းၼိုၼ်ႈၵၢၼ်ႇၼိုၼ်ႈႁႅင်းဝႆႉသႃလႆႈယူႇ။

19. ရူခ်ေးရူးေ႐ၚ.ခၚ. ထုၵ်,လံႏမီးတၢင်းၡခ်ထိုင်လဝ်ႏၵဝ်,လံႏလွတ်ႏလွတ်ႏလ်ႏဝ်းလ်ႏဝ်း၊ လၢတ်ႏ
ဢွၵ်,မွၵ်, လံႏလွတ်ႏလွတ်ႏလ်ႏဝ်းလ်ႏဝ်း။ တေလံႏလွတ်ႏၵၢင်းလွင်းယ႑.ၵဝ်းသေ ထၢင်,ၡၢင်း
ယိပ်းၵ်ႏမ်းဝံ. တၢင်းၡခ်ထိုင်လဝ်ႏၵဝ်,လံႏထၢင်,ၡၢင်း လွပ်,ၡ႑ ၡပ်.ၡွင်းၼလႏ ပိုခ်ၼၽႏၶၢဝ်,
ငၢဝ်းလံႏ၊ တေဢမ်,လံႏမီးလွင်ႏၶၢတ်ႏၶွပ်,လ်ၵ်,ၶ်ခ်ႏၶ႑ႏတီႏသင်။

20. (ၵ) ရူခ်ေးရူးေ႐ၚ.ခၚ. မီးသုခ်,လံႏတုမ်ေ႐ၵခ် ၵတ်းၵတ်းယ်ခ်ယ်ခ်ၼလႏ မီးသုခ်,လံႏ
ထၢင်,ၡၢင်းၶွတ်,ၽွတ်ႏမူ,လုမ်းလံႏယူ,။
(ၶ) ၽွႆသေဢမ်,ဝ႑ႏ တေဢမ်,လံႏၵူႏမီးတ်ၵ်းင်ခ်.ၵ်ခ်.ၶေ႑းလွႆ.ၵခ် ၶဝ်ႏသေမူ,သေလုမ်း။

21. (ၵ) ရူခ်ေးရူးေ႐ၚ.ခၚ. ခွႆးလူင်ပွင်လိုင်ႏ ဢုပ်.ပိူင်,ဝၢခ်ႏမိူင်းမခ်းၶခ်. ၵမ်းသိုဝ်ႏၼလႏသင်၊
ထၢင်,ၡၢင်းလိူၵ်ႏတင်ႏၽူႏတ်ခ်းၼလႏသင်၊ မီးသုခ်,လံႏၶဝ်ႏပ႑းၵ်တ်းသၢင်ႏလံႏယူ,။
(ၶ) ရူခ်ေးရူးေ႐ၚ.ခၚ. ခွႆးၡွင်ႏၵၢခ်ရူခ်းမိူင်းလိူဝ်းၶခ်. ၶဝ်ႏပ႑းၵ်တ်းသၢင်ႏလံႏၽ်င်,ၽ်င်,
ပ်င်းပ်င်းၵခ်ယူ,။
(င) ဢ႑,ၶ႑,လူင်ပွင်လိုင်ႏခၚ. တေလံႏမီးတီႏၵၢင်လွႆရူခ်းမိူင်းရူလ်း။ ၵၢင်လွႆရူခ်းမိူင်း ဢခ်
ဝ႑ႏၶခ်. တေလံႏၵ်တ်းပခ်ပၢင်လိူၵ်ႏတင်ႏ၊ တီႏပၢင်လိူၵ်ႏတင်ႏၶခ်. ရူခ်းဢခ်
တွတ်ႏၶ်ပ်း ၵၢင်လွႆလံႏၶခ်. တိုခ်းၵူႏလံႏတွတ်ႏၶ်ပ်းၵၢင်လွႆ ၽ်င်,ပ်င်းၵခ်တင်းသ်င်ႏ။
မိူဝ်ႏတွတ်ႏၶ်ပ်းၵၢင်လွႆၶခ်. တေလံႏပ်ခ် လၢံးတွတ်ႏၶ်ပ်းၵၢင်လွႆသိူင်,လပ်. ဢမ်,ၶခ်
လၢံးတွတ်ႏၶ်ပ်းၵၢင်လွႆ ဢခ်လွတ်ႏလ်ႏဝ်းၽ်င်,ပ်င်းၵခ်ၶခ်.ယူ,။

22. ရူခ်ေးရူးေ႐ၚ.ခၚ. ၶဝ်ႏပ်ခ်လုမ်းမုၵ်.ေ႐ရူခ်းယူ,ၼလႏ ထုၵ်,လံႏမီးတၢင်းၡူမ်,လူမ်ႏ လွင်ႏရူခ်း
ယူ,။ လိူဝ်ၶခ်. ပုခ်ႏတ႑,ၷင်,သိၵ်.ၶ႑,ၼလႏ လွင်ႏၶိုခ်ႏယွႆ,သုခ်,တူဝ်မခ်းၶခ်. ဢခ်
ဢမ်,မီးဢမ်,ပ်ခ်မိူခ်ခင်, လွင်ႏမၢၵ်ႏမီး၊ လွင်ႏရူခ်း၊ လွင်ႏယ်ခ်,ၼငႏၽွိင်ႏထုင်း လိူဝ်း
ၶခ်. မီးသုခ်,လံႏလၢမ်,ပူလ်ႏလွမ်းယူ,။ လိူဝ်ၶခ်. လွမ်းလူလ်ႏဢ်ခ်ၵ်င်းလိုင်ႏမိူင်းၼလႏ
ၵ်င်းရူးမိူင်းမိူင်းၽွမ်.ၵခ်သေ ပ်ခ်မ႑းလိူဝ်းၶခ်. ထုၵ်,လံႏလၢမ်,ပူလ်ႏလွမ်းယူ,။

23. (ၵ) ရူခ်ေးရူးေ႐ၚ.ခၚ. မီးသုခ်,လံႏၵ်တ်းၵၢခ်လံႏ၊ မီးသုခ်,လံႏ ထၢင်,ၡၢင်းလိူၵ်ႏၵ်တ်းၵၢခ်၊
မီးသုခ်,လံႏတြ႑းၽ်င်,ပ်င်းၼလႏ ထုၵ်,လံႏၵၢခ် ဢခ်ငဝ်းလၢံးသၢင်,ထုၵ်,ၼလႏ
ထုၵ်,လံႏ ၼၡ.ၵင်ႏလွင်ႏၡၢမ်းၵၢခ်ၶခ်.ယူ,ယဝ်.။
(ၶ) ရူခ်ေးရူးေ႐ၚ.ခၚ. တေလံႏလွတ်ႏၵၢင်း လွင်ႏတ်ၵ်းတ်င်သေ ဢခ်ၵၢခ်ၽ်င်,ပ်င်းၵခ်
ၶခ်. ထုၵ်,လံႏၵ႑းၵ်င်းၵ်တ်းၵၢခ်ၽ်င်,ပ်င်းၵခ်ယူ,။
(င) ရူခ်းၵ်တ်းၵၢခ်ရူးေ႐ၚ.ခၚ. တ႑,တူဝ်မခ်းၼလႏ ရူခ်းၡိူခ်းမခ်းတေမီးၷင်,သိၵ်.ၶ႑,
မိူခ်ရူခ်းၶခ်. ထုၵ်,လံႏၶူဝ်းၶွင်ၵမ်.ထ်မ် ခင်,ဢခ် ဢမ်,မီးဢမ်,ပ်ခ်ၼလႏ လွင်ႏၵ်
တ်,ၼၶၼၡ.ၵင်ႏပိူင်ရူခ်းပခ်ယူ,။

(ၸ) ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶႆႈ မီးသုၼ်ႇလႆႈပူၵ်းတင်ႈလႄႈ ၶဝ်းပႃးၶိူင်းလုမ်းႁူၼ်းၵျၢတ်းၵၢၼ် တႃႇ
ၵဵတ်ႇၶႄၶႄႁႃႉၵင်ႈၼူဝ်းၶွင်ၶိုၼ်းၶမ်းမၼ်းလိူဝ်းၶႄၼ်ႉယူႇ။

24. ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶႆႈ မီးသုၼ်ႇလႆႈလိုဝ်ႈၵၢၼ်လိုဝ်ႈမွႆႈလွမ်းလႄႈ ယၢမ်းၵျၢတ်းၵၢၼ်ၵေႃႈ တေလႆႈ
မၵ်းမၼ်ႈပၼ်ၵႂိူႈသၢင်ႇထုၵ်ႇသေ ဝၼ်းလိုဝ်ႈၵၢၼ်ၵေႃႈ တေလႆႈမီးယဝ်ႉ။

25. (ၵ) ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶႆႈ ထုၵ်ႇလႆႈယူႇသဝ်းၵႅမ်ႉၶႅမ်ႉ လွမ်းလၼ်ႉတဵမ်ထူၼ်ႈ မီးလဵမ်တၢင်းၵိၼ်
တၢင်းယႅမ်ႉ၊ ၼုဝ်းၶုင်ႈ၊ ႁိူၼ်းယေး၊ ယႃႈယႃတဵမ်ၶေးယူႇယဝ်ႉ။ သင်ဝႃႈ ၵမ်ႇလၢင်ႈၵျၢတ်း
ၵိုဝ်ႇသေ ၵျမ်းၵၢၼ်ႁူႇလႄႈသင်၊ ယူႇၵမ်ႇလီၵိၼ်ၵမ်ႇဝၢၼ်လႄႈသင်၊ ပိၼ်တုၵ်ႉၶိုတႃႉ
(ၶျၵ်းမိုဝ်းၵိၼ်ႉ ႁူၶူၵ်ႇ တႃႇမွတ်ႇ) ႁူႇလႄႈသင်၊ ပိၼ်မႄႈမႃႈႁူႇလႄႈသင်၊
ထဝ်ႈၵႄႇႁူႇ လႄႈသင် ၶႆႈလိူင် တေလႆႈမီးလွင်ႈႁူမ်ႇလူမ်ႈ၊ လွင်ႈလႅင်ယိူင်ႈ လိူဝ်းၶႆႉယူႇ။
(ၶ) မႄႈလႄႈသင်၊ လုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႇလႄႈသင်၊ ထုၵ်ႇလႆႈမီးလွင်ႈလုမ်းလႃးလွႆႈထႅမ်လႄႈ
လွင်ႈလူလွမ်တူလုၺ်းထိုင်ပၼ်ယူႇ။ လုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႇ ၵၢၼ်လုၵ်ႉတီႈမီးၵူႈမီးမႄႈ ႁုပ်ႉႁူးသေ
ႁိုတ်ႇမႃးလႄႈသင်၊ ၵၢၼ်လုၵ်ႉတီႈၵမ်ႇႁူႉၵူႈမႄႈသေ ႁိုတ်ႇမႃးလႄႈသင် ထုၵ်ႇလႆႈ
လွင်ႈၵမ်ႉထႅမ် ပိူင်ႁူၼ်းလွမ်းယူႇ။

26. (ၵ) ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶႆႈ ထုၵ်ႇလႆႈသွၼ်ၵျိၼ်းပႂ်ႇလၢႆႇ၊ ပႃႈပႂ်ႇလၢႆႇၶႄၼ်ႉ သမ်ႉလူဝ်ႇပိၼ်ပႃႈ ပႂ်ႇလၢႆႇ
ၵၢၼ် ၵမ်ႇသိၼ်းၵႃးသိၼ်ႈႁူဝ်မၼ်း၊ တီႈတဵမ်ႇမၼ်း လၼ်ႉငဝ်ႈၶႆႈ တေၵမ်ႇလႆႈသိၼ်ႈ
ၵႃးသိၼ်ႈႁူဝ်မၼ်း၊ လၼ်ႉငဝ်ႈၶႆႈ တေလႆႈဝႃႈ ၵမ်ႇသွၼ်ၵမ်ႇလႆႈ၊ ပႂ်ႇလၢႆႇၵိဝ်ႇၵပ်းတၢင်း
မႄႈၶိုတ်းၵၢပ်ႈလႄႈ ပႂ်ႇလၢႆႇႁၢလိင်ႉတွင်ႉၶႆႈ မီးလွင်ႈလႆႈသွၼ်ၵၢဝ်ႁူးၵေႃႉယူႇ။
လူဝ်ႇၶႄၼ်ႉ ပႃႈပႂ်ႇလၢႆႇလၼ်ႉသုင်ၶိုၼ်ႈ လိူဝ်းၶႄၼ်ႉ တေလႆႈၵိုင်ၶူဝ်ႇ ၶမ်ႉၵတ်ႉသေ
ထုၵ်ႇလႆႈၽိင်ႇပိင်း ၵၼ်ယူႇ။
(ၶ) ပႃႈပႂ်ႇလၢႆႇၶႆႈ တေလႆႈယိုင်းလူးတႃႇသိမ်ႈၶမ်ႉၵတ်ႉသင်တူဝ်ႁူၼ်းလႄႈ တႃႇၶပ်ႉထိုဝ်
ၶိူဝ်သုၼ်ႇလႆႈႁူၼ်းၵိၵ်ႇၶိူဝ်လွင်ႈထၢင်ႇႁၢင်ႈႁူၼ်း ၶၼ်ၶၼ်ႈၶမေႃး။ လူဝ်ႇၶႄၼ်ႉ
တေလႆႈ ပၼ်ၵျိင်းယုၵ်ႉယွင်ႈ လွင်ႈပွင်ႇလိုဝ်ၶိူဝ်ၵၢၼ်၊ လွင်ႈယိုၼ်ႉၵၢၼ်ႈတေႃႇၵၢၼ်၊
လွင်ႈမိုတ်ႈႁိုဝ်းၵၢၼ် ၶိုင်းၵႄႈၵၢင်ႁူးမိူင်းမိူင်း၊ ႁူးလိုဝ်ႉၶိုဝ်း၊ ႁူးၽႃႇသႃႇလႄႈ
တေလႆႈပၼ်ၵျိင်း လွင်ႈတူင်ႉၶိုင် "လၢတ်ႈလိုင်ႈလုမ်ႈၽူႇ" ၵျၢတ်းသၢင်ႈတႃႇၵတ်းယၢၼ်
ၶႆႉယူႇယဝ်ႉ။
(င) ပေႃႈမႄႈလုၵ်ႈၵႂၢၼ်ႇၶဝ်ၶႆႈ မီးသုၼ်ႇလႆႈလိူၵ်ႈပၼ် သၢၼ်ႈတၢင်းပႃႈပႂ်ႇလၢႆႇ တႃႇလုၵ်ႈ
ၵႂၢၼ်ႇၶဝ်ၵႂၢၼ်တၢင်းယူႇ။

27. (ၵ) ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶႆႈ မီးသုၼ်ႇလႆႈထၢင်ႇႁၢင်ႈ ၶဝ်ႈပႃးၶိူင်းၶွပ်ႇပိူင်းၽိူင်ႈထိုင်းယၢၼ်ႇငႄႈလႄႈ
သုင်သိုဝ်းလွမ်းလႆႈယူႇ။ လူဝ်ႇၶႄၼ်ႉ ထုၵ်ႇလႆႈပႃးၶမ်ႉတွၼ်း ၽွၼ်းလီ ပႂ်ႇလၢႆႇပႃႈသၼ်ႉ
လွမ်းယူႇ။

(ၶ) ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶဝ်ႉ မီးသုၼ်ႇလႆႈၶႅမ်ႉတွၼ်းၽွၼ်းလီ ဢၼ်လဝ်ႈၵဝ်ႇလႆႈၶိုင်ၵွၵ်ႇလၢႆးမႂ်ႇ ၼင်ႇ ၵျီတ်းပိၼ်ၵွၵ်ႇမႄးၵိဝ်ႇလူလႆႈပၢႆးသိၼ်ႉ၊ ၽႅဝ်ႇလိၵ်ႈလၢႆး၊ ၽႅဝ်ႇယိၼ်ႇၼင်ႈ လိူဝ်းၶၼ်ႉယူႇ။ တေလႆႈမီးလွင်ႈၵိတ်ႇၼၶ လိမ်ၽႅဝ်ႇၶႅမ်ႉလွင်ႁုင်ႇမုၼ်သိၵ်ႉၶျႇ လွမ်းယူႇ။

28. ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶဝ်ႉ မီးသုၼ်ႇလႆႈၶဝ်ႈပႅး ထင်သဝ်းၶၼ်ႇမုၵ်ႉၵေႃႁူၼ်းၼင်ႈ မုၵ်ႉၵေႃႁူးမိူင်းမိူင်း ဢၼ်ယိုၼ်ယၼ်ယိုပ်းတိုဝ်းလွမ်း သုၼ်ႇလႆႈႁူၼ်းလုမ်ႈၽႅႉၶဝ်ႉယူႇ။

29. (ၵ) ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶဝ်ႉ မီးပုၼ်ႈၽွၼ်း ၵပ်းသိုပ်ႇၶဝ်ႈပႅးလွႆႈထိုမ် ၶိူဝ်မုၵ်ႉၵေႃႁူၼ်း ဢၼ် ထၢင်ႇၵျၢင်းထူၵ်းၶႅမ်ႉၵတ်ႉတၢင်းမေႁူၼ်းၶၼ်ႉယူႇ။

(ၶ) ႁူၼ်းၶိုင်ႈၵေႃႉၶဝ်ႉ မိူဝ်ႈမၼ်း ဢဝ်သုၼ်ႇလႆႈမၼ်းၼင်ႈ ဢဝ်လွင်ႈထၢင်ႇၵျၢင်း မၼ်းၶၼ်ႉ တေလႆႈၶပ်ႉထိုဝ် သုၼ်ႇလႆႈပိူၼ်ႈတၢင်ႇၵေႃႉၼင်ႈ လွင်ႈထၢင်ႇၵျၢင်းပိူၼ်ႈ တၢင်ႇၵေႃႉၶိုၼ်းယူႇ၊ ပၵ်းပိူင်လၵ်းမၢႆဢၼ်ဝႆႈၶၼ်ႉ တေလႆႈမၵ်းမၼ်ႈၶၢၼ်းပုၼ်ႈတၢႈ တၢင်းယၢမ်းႁုင်ႇသိၵ်ႈၶျႇ ႁူၼ်းလီမႄး၊ ပုၼ်ႈတၢႈမၢႆမီႈႁူၼ်းၶႅမ်လီမႄးၼင်ႈ ပုၼ်ႈႁုမ်ႇ ထူၼ်ႈႁူၼ်ၵျဝ်းၶၼ်ႉႁူလႆး။ ႁူၼ်းႁူးၵေႃႉၶဝ်ႉ တေလႆႈၶပ်ႉထိုဝ်လွမ်း ပၵ်းပိူင်လၵ်းမၢႆ ဢၼ်မီးၶၼ်ႈၶွပ်ႇဝူင်း တီႇမုဝ်ႇၶရေႇသီႇၶၼ်ႉ ယူႇယဝ်ႉ။

(င) တေဢမ်ႇလႆႈဢဝ် သုၼ်ႇလႆႈၼင်ႈ လွင်ႈထၢင်ႇၵျၢင်းၶဝ်ႉသေ ပူၼ်ႉပိၼ်သၢၼ်ၶတ်း ၶေႈယိူင်းဢၢၼ်းၼင်ႈ ပိူင်ပိၼ်ႉထၢၼ် "လၢတ်ႈလိုင်ႈလုမ်ႈၽႅႉ" လႄးလႄး။

30. ၶေႈပိၼ်ၽၢဝ်ႇ သုၼ်ႇလႆႈႁူၼ်းၶဝ်ႉမိူင်းလွႆႇ၊ လုမ်းလွႆႇ၊ ၵေႃႉလွႆႇၵေႃႈ တိုၼ်းဢမ်ႇယႃႉၵဝ်း ပူၼ်ႉပိၼ်လႆႈလႄးလႄး။

ပိၼ်ႇၽႅဝ်ႇ – *လဝ်ႈသိုၵ်းလူင် ၵျၢၼ်းယွတ်ႈ*

ၶိုၼ်းထတ်း – *ၶုၼ်သီၽႅႉ*